

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh447>

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Fatih KANA*

Özet

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersiyle ilgili görüşlerini tespit etmektedir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle desenlenmiştir. Araştırmanın verileri, 2011-2012 akademik yılı bahar yarıyılında Türkiye'nin batısında yer alan bir üniversitede öğrenim gören Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü 25 dördüncü sınıf öğretmen adayıyla görüşülerek toplanmıştır. Araştırmada örneklem grubunun belirlenmesinde tipik durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri görüşme soruları yoluyla elde edilmiş olup, elde edilen veriler içerik analizi yoluyla temalara ayrılarak kodlanmıştır. Araştırmada öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama öğretmeninden kaynaklanan sorunlar, okuldaki öğrencilerden ve okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar ve öğretmen adaylarının kendilerine ait uygulamada yaşadığı sorunlara değinmişlerdir. Öğretmen adayları, teoride düşündüklerini uygulamaya geçirememekte, KPSS yüzünden derse karşı tam olarak motive olamamaktadır. Öğretmenlik uygulaması dersinin süresi çoğu öğretmen adayına göre yeterli olarak gözükmektedir. Öğretmenlik uygulamasının en önemli etkisi öğretmen adaylarına tecrübe kazandırması ve onların heyecanlarını yenmelerini sağlamasıdır. Alanyazındaki diğer araştırmalar incelendiğinde, araştırmanın sonuçlarıyla benzer ve farklı bulgular ortaya çıkmış, elde edilen bulgular tartışma bölümünde ele alınmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayları, Türkçe eğitimi

---

* Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümü.

Teaching Practice Course In Turkish Language Teaching: A Case Study

Abstract

This study aims to determine Turkish pre-service teacher views on Teaching Practice course. This research was designed qualitative research methods to case study design. Research data were collecting to through interviews with 25 fourth grade pre-service teacher who are studying in Faculty of Education Turkish Language Teaching department during the 2011-2012 spring semester. In the study, typical situation sampling was used to determination of the sample group. Research data were obtained through interview questions, the data obtained were coded divided into themes through content analysis. In the study pre-service teachers were stated problems arising from the application teachers, problems arising from students in school and school management, problems from their own practice in the course of teaching practice. Pre-service teacher can not be put into practice the theory they think, they can not be fully motivated towards the course because of the KPSS. The time of the teaching practice course seems to be adequate by most of the pre-service teacher. The most important effect of teaching practice course to gain experience and to provide suppress one's excitement. it seem to different and similar finding when other studies in the literature are examined. The findings are discussed in the discussion section. According to the findings obtained from research proposals have been developed.

Keywords: Teaching practice, pre-service teacher, Turkish Language Teaching.

Giriş

XXI. yüzyıl öğretmenlik anlayışı incelendiğinde eğitim fakültelerinde düşünme becerileri gelişmiş, iletişim gücü yüksek, kendini ifade edebilen öğretmen adayları yetiştirebilmek, ülkenin geleceğinin inşa edilmesinde büyük önem taşımaktadır. Teknolojinin ve internetin hızlı bir şekilde ilerlemesi eğitim sistemini de etkilemektedir. Teknolojinin hızla ilerlemesiyle beraber öğrencilerin kendi kendine öğrenme düzeyleri hızla gelişmekte, internet aracılığıyla kaynaklara ulaşım hızı artmaktadır.

Eğitimde istenilen hedeflere ulaşmak için iyi öğretmenlerin yetiştirilmesi gerekir. Nitelikli öğretmenler yetiştirilmeden eğitim sisteminde yapılan bütün değişiklikler istenilen etkiyi oluşturamaz (Yaşar, 2002; Sılay ve Gök, 2004). Nitelikli öğretmen yetiştirmek ve öğretmen adaylarının eksikliklerini (alan bilgisi, meslek bilgisi, genel kültür) belirlenmek için uygulama dersleri en önemli yansıtma dersleridir. Öğretmen adaylarının okullarda yapmış olduğu uygulamalar, öğretmenlik mesleğiyle ilgili alan bilgisi, genel kültür ve mesleki

formasyonla bilgilerini geliştirebilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997; Rıza ve Hamurcu, 2000; Ünver, 2003).

Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının üniversite döneminde kazanmış oldukları bilgi ve becerilerini bir okul ortamında uygulamalı olarak geliştirmesini sağlamak amacıyla eğitim fakültelerinin müfredatı içerisinde yer alan önemli bir derstir (Dursun ve Kuzu, 2008). Öğretmenlik uygulaması dersi YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi çerçevesinde öğretmen adaylarının kazanmış olduğu bilgi ve becerilerini bir okul ortamında deneyip geliştirebilmesi ve mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazanabilmesi için planlanan bir derstir (YÖK, 1998). Üniversiteler, eğitim fakültelerinde okuyan öğrencilere, öğretmen adayı olarak “Okul Deneyimi” ve “Öğretmenlik Uygulaması” dersleri kapsamında son sınıfta gözlem ve uygulama yoluyla öğretmenlik becerilerini geliştirmelerine ve kendilerini öğretmenliğe hazırlamalarına olanak sağlamaktadır. Bu ders kapsamında öğretmen adaylarından gerçek okul ortamında gözlem yapmaları öğrenme-öğretme sürecine ilişkin fikir edinmeleri üniversitede aldıkları teorik bilgileri uygulamada kullanmaları beklenmektedir. Eğitim fakültelerinde öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması yapmak üzere seçilmiş okullarda haftada altı saat uygulama yaparlar ve yaptıkları uygulamaları tartışmak ve değerlendirmek amacıyla öğretmenlik uygulaması dersinin haftada iki saat olan teorik kısmına katılırlar.

Öğretmenlik uygulaması dersiyle öğretmen adaylarından:

- Öğretmenlik deneyimi kazanmaları için gönderildikleri uygulama okulunun değişik sınıflarında öğretmenlik uygulaması yaparak öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri geliştirebilme,
- Kendi alanlarının okul eğitim programını tam anlamıyla öğrenebilme, kullanılan ders kitaplarını ve öğrenci değerlendirme teknikleri hakkında yorum yapabilme,
- Uygulama okullarındaki öğretmenlik uygulamaları sırasında edindikleri deneyimleri arkadaşları ve uygulama öğretim elemanı ile paylaşıp kendilerini en iyi şekilde geliştirmeleri ve yetiştirmeleri beklenmektedir (YÖK, 1998).

Yukarıdaki amaçlar incelendiğinde bu dersin öğretmen adayları için dört yıllık öğrenim süreleri boyunca edindikleri teorik bilgileri gerçek ortamda uygulama olanağı buldukları çok önemli bir fırsat olarak nitelendirebilir.

Öğretmen adaylarını daha iyi yetiştirebilmek için hizmet öncesi dönem olarak adlandırılan üniversite dönemi, bilimsel olarak en iyi şekilde yürütülmelidir (Gözütok, 1991). Yapılan araştırmalar incelendiğinde öğretmen eğitiminde en önemli derslerden biri olarak görülen öğretmenlik uygulaması dersinde birtakım sorunların yaşandığı görülmektedir (Oral ve Dağlı, 1999; Çimer ve Çimer, 2002; Azar, 2003; Ünver, 2003; Yapıcı ve Yapıcı, 2004; Yiğit ve Alev, 2005; Davran, 2006; Aydın vd., 2007; Pırasa ve Çınar, 2007; Eraslan, 2008; Güzel ve Oral, 2008; İnan ve Özgen, 2008; Özkılıç vd., 2008; Sağ, 2008). Öğretmen uygulaması dersiyle ilgili yaşanan sorunlar öğretmenlik bölümlerine göre farklılık gösterebilmektedir. Bu araştırmayla Türkçe Eğitimi bölümlerinde öğretmen uygulaması dersinin etkililiğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı; Eğitim Fakültelerinin Türkçe Eğitimi Bölümlerinde uygulanan “öğretmenlik uygulaması” dersinin öğretmen adaylarının duyu ve düşüncelerine etkilerini ortaya koymak ve dersin daha etkili duruma gelmesi için öneriler geliştirmektir.

1. Öğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili karşılaştığımız sorunlar nelerdir?
2. Öğretmenlik Uygulaması dersinin süresinin yeterliliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
3. Öğretmenlik Uygulaması dersinin daha verimli hale gelebilmesi için neler yapılmalıdır?
4. Öğretmenlik Uygulaması dersinin mesleki yeterliklerinizi geliştirmedeki etkisi üzerine görüşleriniz nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel türde nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma desenlerinden araştırmaya uygun olarak durum çalışması deseni kullanılmıştır. *Durum çalışması, katılımcı gözlemleri, derinlemesine görüşmeler ile doküman toplama yoluyla elde edilen verilerin derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesini içerir* (Glesne, 2012: 31). Durum çalışmasını Yin (1984, akt. Yıldırım ve Şimşek, 2012: 277) güncel bir olguyu kendi yaşam çerçevesi içerisinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasında sınırların belirgin olmadığı, birden fazla kanıt ve veri kaynağının bulunduğu durumlarda

kullanılan bir araştırma yöntemi olarak tanımlamıştır. Merriam (2013) durum çalışmasını sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi olarak tanımlamıştır. Durum çalışmalarında vakaları sınırlandırmak önemlidir. Stake (2005) durum çalışmalarını içsel, araçsal ve bütünlük olarak üçe ayırmıştır. Bir konu hakkında fikir sağlamak ve bir genelleme yapmak için araçsal durum çalışması kullanılır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik fikirlerini belirlediği ve genelleme yapılacağı için araçsal durum çalışması kullanılmıştır.

Örneklem

Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada tipik durum örneklemesinin seçilmesinin amacı ortalama durumları çalışarak belirli bir alan hakkında fikir sahibi olmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:110). Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 akademik yılı bahar döneminde Türkiye'nin batısında yer alan bir üniversitedeki Türkçe Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 25 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Her bir öğretmen adayıyla gönüllülük esasına dayalı olarak görüşülmüştür. Araştırmaya 13 bayan, 12 erkek öğretmen adayı katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada öğretmen adaylarına yarı yapılandırılmış mülakat formu uygulanmıştır. Mülakat formu, araştırmacı tarafından hazırlanmış ve üç öğretim üyesi tarafından kapsam geçerliliği gözden geçirilmiş sorulardan oluşmuştur. Bu çalışmada kodların ve kategorilerin elde edildiği öğretmen adaylarının görüşlerinden birebir alıntı yapılarak geçerlik sağlanmıştır. Verilerin kodlara ve kategorilere dönüştürülmesi işlemi iki araştırmacı tarafından gerçekleştirilerek güvenilirlik sağlanmıştır.

Toplanan Verilerin Çözümlemesi

Çalışmadaki veriler mülakat formuna dayalı olarak ses kayıt cihazı yoluyla elde edilmiş, kodlar kategoriler dikkate alınarak çözümlenmiştir. Mülakat formlarının değerlendirilmesinde içerik analiz kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışırız (Yıldırım ve Şimşek, 2011:227). Bu

araştırmada içerik analizi tekniklerinden biri olan kategorisel analiz kullanılmıştır. Kategorisel analiz, “belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin önceden saptanmış kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılması”dır (Bilgin, 2000: 15). Kategorisel analizde önce veriler kodlanır. Bu kodlama bazen bir sözcük ile bazen de bazen de birkaç sözcükten oluşan bir deyim ile yapılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:228). Kodlardan yola çıkarak verileri genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belirli kategoriler altında toplayabilen (Yıldırım ve Şimşek, 2011:236) temalar belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır. Araştırmacılar ana tema ve alt temaları belirledikten sonra öğretmen adaylarının sorulan sorulara verdikleri cevaplardan birden fazla alt temanın oluşabileceği göz önünde bulundurularak alt tema frekansları belirlenmiştir. Alt temalara ait frekans değerleri bulgular bölümünde tablolarda görülmektedir. Araştırmada kodlamalarda erkek öğretmen adaları E1, E2, E3... şeklinde, kadın öğretmen adayları ise K1, K2, K3... şeklinde gösterilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde içerik analiz sonucunda elde edilen temalar araştırma soruları dikkate alınarak ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Sorunlar

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaştıkları sorunlar yapılan içerik analizi sonucunda dört alt başlık etrafında tablolaştırılmıştır.

Tablo 1.

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri

	f
Öğretmen Adaylarının Sorunları	20
Öğretmen adayına dersin maddi yönden bir getirisinin olmaması	2
Derse uygulama öğretmenlerinin girmesinin motivasyonlarını etkilemesi	3
Otorite eksikliği	8
Kendini öğretmen gibi görememe	2
Son sınıfta KPSS'nin olması	3
Teoride düşündüklerini uygulamaya geçirememesi	2

Türkçe Eğitiminde Öğretmenlik Uygulaması Dersi: Bir Durum Çalışması

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin farklı okullarda olması	2
Uygulama Öğretmenlerinden Kaynaklanan Sorunlar	9
Uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlere karşı olumsuz tutumları	5
Uygulama öğretmenlerinin öğrencilere karşı olumsuz tutumları	1
Uygulama öğretmenlerinin şahsi işlerini aday öğretmenlere yaptirmaları	2
Uygulama öğretmenlerinin yeterli teknolojik bilgiye sahip olamamaları	1
Okuldaki Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar	6
Aday öğretmenleri otorite olarak görmeme	4
Öğrencilerdeki seviye düşüklüğü	2
Okul Yönetiminden Kaynaklanan Sorunlar	1
Okul yönetiminin öğretmen adaylarına karşı ilgisiz oluşu	1

Öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adaylarının genel olarak dört farklı sorunla karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının son dönem yaşadıkları sorunlar, uygulama öğretmenlerinden kaynaklanan sorunlar, uygulama okulundaki öğrencilerden kaynaklanan sorunlar, okul yönetiminden kaynaklanan sorunları öğretmenlik uygulaması dersinin başarıya ulaşmasını engellediği ifade edilmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersinin maddi bir getirisinin olmaması öğretmen adaylarının uygulamayı bir ders olarak görmemelerine neden olmaktadır. Öğretmen adaylarıyla beraber uygulama öğretmenlerinin derse girmesi onları olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmen adayları uygulamaya girdikleri sınıflarda tam olarak otorite sağlayamamaktadır ve kendilerini öğretmen gibi hissedememektedirler. Dördüncü sınıfta öğretmen adaylarının KPSS'ye girecek olması uygulama motivasyonlarını düşürmektedir. Öğretmen adayları derslerde öğrendikleri teorik bilgileri uygulamaya geçirmekte sıkıntı yaşamaktadırlar. Öğretmen adaylarının birinci dönem aldıkları ve gözlem yaptıkları “Okul Deneyimi” dersi ile “Öğretmenlik Uygulaması” dersinin farklı okullarda olması onların daha iyi uygulama yapmalarına engel olmaktadır. Öğretmen adaylarının uygulamalarına yardımcı olan uygulama öğretmenleri, öğretmen adaylarına karşı olumsuz bir tavır sergilemektedirler. Okula gelen öğretmen adaylarına uygulama öğretmenleri,

öğretmen gibi davranmamakta, onları öğrenci olarak görmekte ve öğrencileri öğretmen adaylarının gözü önünde azarlamaktadır. Bazı uygulama öğretmenleri ise öğretmen adaylarına asistan gözüyle bakmakta kendisine ait olan iş yükünü öğretmen adaylarına yaptırmaktadır. Okul yönetimi, öğretmen adaylarını bir yük olarak görmekte onları okulda görmezden gelmektedir.

Bazı öğretmen adayları stajyer olarak tanıtılmaktan şikayetçidirler. E2 kodlu öğretmen adayı yaşadığı bu sorunu şu şekilde ifade etmektedir:

“...uygulama yaptığım ilköğretim okulunda bazı öğretmenler tarafından öğretmen adayı (stajyer) olarak tanıtılmam. Bu daha ilk baştan beni, öğrencilerin gözünde düşük bir mertebeye oturtmaktadır. Bu açıdan bizler için bu uygulama, yapay bir ortamda bir şeyleri tespit etmeye çalışmaktan öteye gitmiyor. Bir nevi öğretmencilik oynamak gibi bir şey...”

Uygulama öğretmenleriyle ilgili sorunu olan öğretmen adaylarından E4 kodlu öğretmen adayı uygulama okulunda kendisine öğretmen gibi davranılmamasından şikayetçidir.

“...Karşılaştığım sorunların başında, öğretmenlerin bizi adam yerine koyup, adam gibi muamelede bulunmamaları...”

E4 kodlu öğretmen adayının yaşadığı sorunu K4 kodlu öğretmen adayı şu şekilde ifade etmektedir:

“...Öğrenciler tarafından öğretmen gözüyle bakılmıyor. Abi ya da abla deniliyor.”

K5 kodlu öğretmen adayı öğrencilerin kendisini otorite olarak görmemesini en önemli sorun olarak görmekte ve bunu şöyle ifade etmektedir:

...En önemli sorun dersi işlemek için girdiğimiz sınıflarda öğrencilerin bizi öğretmen olarak görmemesi ve bize öğretmenleri olarak saygı göstermemeleri...

Birçok öğretmen adayının yaşadığı otorite kuramama sorununu K13 kodlu öğretmen adayı şöyle belirtmektedir:

“...Sınıf kontrolünü tam olarak sağlayamıyorum, fazla iyi niyetli davranıyorum...”

Tablo 2.
Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Süresinin Yeterliliği Hakkında Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	f
Yeterlidir çünkü;	27
Uygulamalı ve teorik derslerin gerekli deneyimi kazandırdığına inanıyoruz.	5
KPSS'ye hazırlığa çok vakit harcadığımız için uygulama süresinin çok uzun olmaması bizim için daha iyi oluyor.	7
Yaptığımız hataları hocalarımızla düzelterek zamanımız var.	2
Bu sürede hemen hemen bütün sınıflara derse girebiliyoruz.	3
Üniversitedeki son senemiz çok yoğun ve stresli geçiyor.	2
Ama;	
Ders dört yıla yayılsa daha iyi olur.	8
Yetersizdir çünkü;	8
Uygulama süresi deneyim kazandıracak kadar uzun değil	5
Öğrencilere ve okula yakınlık kurmakta zorlanıyorum	3

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin süresini çoğunlukla yeterli bulmakta ve uygulama sürecinde yeteri kadar deneyim kazandıklarına inanmaktadırlar. Son sınıfta KPSS'nin olması, öğretmen adaylarının dersin süresini yeterli bulmasında en büyük etkindir çünkü KPSS'ye daha fazla zaman ayırmak istemektedirler. Bazı öğretmen adayları altı saatlik uygulama süresinin hatalarını düzeltmeye yeterli olduğu kanaatinde olduklarıdır. Öğretmen adayları, bütün sınıflarda derse girebildiklerini ve bu yüzden her sınıfta ders işledikleri için bu sürenin yeterli olduğu düşüncesindedirler. Öğretmen adayları üniversitede son seneleri olduğunu ve bu dönemin onlar için yoğun ve stresli geçtiği için öğretmenlik uygulamalarının süresinin yeterli olduğuna inanmaktadırlar.

Öğretmenlik uygulaması dersinin yeterli olduğunu düşünen K2 kodlu öğretmen adayı bu düşüncesini şöyle ifade etmektedir:

“Dördüncü sınıf olmamız nedeniyle sınava hazırlık bizim vaktimizi oldukça alıyor. Bu nedenle stajın haftada bir gün olması gayet olumlu...”

Dersin süresinin yeterli olduğuna inanan E2 kodlu öğretmen adayı bunu şöyle ifade etmektedir:

“6 ders saati staj için yeterli bir süre. Fakat stajyer öğretmenlere genellikle 2 ders saati süre veriliyor. Deneyim olarak yeterince

faydalanamadığımızı düşünüyorum. Sene başındaki halimle şu an arasında olumlu fark var ama tamamen yeterli hale geldiğimi düşünmüyorum. ”

Dersin süresinin yeterli olduğuna inanan E7 kodlu öğretmen adayı bunu şöyle ifade etmektedir:

“Bu dersin süresi yeterlidir. Yaptığımız hataları hocalarımızla düzeltecek zamanımız var...”

Öğretmen adaylarını bir bölümü ise dersin süresinin yeterli olduğuna inanmakta ama bu sürenin dört yıla yayılması halinde bu sürecin daha verimli geçeceği düşüncesindedirler.

Öğretmen adaylarının bir bölümü dersin süresinin yeterli olmadığına inanmaktadırlar. İnanmamalarının sebebi olarak da bu sürenin deneyim kazandıracak kadar uzun olmamasını göstermektedirler. Bazı öğretmen adayları dersin süresi içerisinde öğrencilere ve okula yakınlık kurmakta zorlanmakta olduklarını ifade etmektedirler.

Dersin süresinin yeterli olmadığını savunan K12 kodlu öğretmen adayı bunu şöyle ifade etmektedir:

“Haftada bir gün yapılması çok az. Öğrencilere ve okula yakınlık kurmakta zorlanıyorum.”

Tablo 3.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Daha Verimli Hale Gelmesi Hakkındaki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	f
Aday öğretmenlere etkinlik yapmak için olanak sağlanmalıdır.	2
Daha fazla ders anlatmamız için olanak sağlanmalıdır	3
Öğretmenlik uygulaması dersinin dört yıla yayılması gerekmektedir.	3
Öğretmen adaylarına daha fazla sorumluluk verilmelidir.	4
KPSS göz önüne alınarak Öğretmenlik Uygulaması başka bir sınıfta verilmelidir.	3
Dersin yanında bu dersle ilgili konferanslar sempozyumlar düzenlenmelidir.	1
Öğretmen adaylarının farklı sınıflarda ders anlatmaları sağlanmalıdır	1

Tablo 3’te öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli hale gelmesi için görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları kendilerine etkinlik yapmak için olanak sağlanmasını, dersin kontrolünün

Türkçe Eğitiminde Öğretmenlik Uygulaması Dersi: Bir Durum Çalışması

tamamen kendilerine ait olmasını, ders kitabı etkinlikleri haricinde etkinlik tasarlamayı, daha fazla ders anlatma olanağı sağlanmasını istemektedir. KPSS'nin olmasından dolayı çoğu öğretmen adayı stres yaşamakta ve bu stresten dolayı dersten sağlanan verimliliğin düştüğünü ifade etmektedirler. Bu sebepten dolayı öğretmenlik uygulaması dersinin son sınıf haricinde başka bir sınıfta verilmesinin dersteki verimi artıracaklarını düşünmektedirler. Bir önceki tabloda öğretmen adayları uygulamayı farklı sınıflarda yapabildiklerini söylerken, bazı öğretmen adayları da farklı sınıflara girmediklerini için dersteki verimliliğin düştüğünü söylemektedirler. Öğretmen adaylarının daha fazla sorumluluk almasını isteyen K5 kodlu öğretmen adayı görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“Öğretmenlik uygulaması dersinin daha verimli hale gelmesi için daha fazla sorumluluk verilmeli”

Etkinlikleri değerlendiren K6 kodlu öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmektedir:

“Klavuz kitaba bağlı kalma zorunluluğu ve tüm etkinliklerin orada zaten belli olması öğretmenlerin özerkliğini kısıtlıyor ve yaratıcılığını sınırlandırıyor...”

Dersin dört yıl boyunca olması fikrini savunan K8 kodlu öğretmen adayı görüşünü şu şekilde ifade etmektedir:

“Bu dersin verimli olması için sadece son sınıfta görülmesinin yeterli olmadığını düşünüyorum. Böyle olunca ders bitsin de mezun olalım havası doğuyor. Halbuki önemli bir ders. Eğer biz dört yıl boyunca bu dersi alsaydık bize katkısı daha çok olurdu...”

Tablo 4.

Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Mesleki Yeterliklerini Geliştirmedeki Etkisi Üzerine Öğretmen Adaylarının Görüşleri

	f
Katkı sağlıyor çünkü;	23
Tecrübe kazandırıyor.	9
Öğretmenliğin düşündüğümüz kadar kolay olmadığını görüyoruz.	5
Öğrencilere bilgi vermek, onlarla sohbet etmek mesleğimi daha çok sevmemi sağlıyor.	2
Uygulamada eksik yönlerimizi görmemizi sağlıyor	2
Teori ile pratiği karşılaştırma fırsatımız oluyor.	4

Heyecanımı yenmemi sağlıyor	1
Katkı sağlamıyor çünkü;	4
Zaman yetersiz	1
Aday öğretmene yeterli fırsat verilmiyor	2
Okulda öğretmen adayı olarak öğrenciler üzerinde otorite sağlayamıyoruz.	1

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğu öğretmenlik uygulaması dersinin mesleki yeterliklerini geliştirmede kendilerine katkı sağladığına inanmaktadır. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersinin en önemli katkısının kendilerine tecrübe kazandırma olduğu görüşü üzerinde durmuştur. Öğretmen adayları uygulamalarda öğretmenliğin kolay olmadığını gördüklerini belirtmişlerdir. Uygulama dersleri öğretmen adaylarının öğrencilerle yakınlık kurmasını sağlamak ve bu yakınlık öğretmen adaylarının mesleğe daha yakınlaşmalarını sağlamaktadır. Öğretmen adayları bu dersle teorikte gördükleri bilgiyi uygulama fırsatı yakalamakta ve bu ders sayesinde eksik yönlerini görmekteylerdir.

Öğretmenlik uygulaması dersinin mesleki yeterliklerini geliştirmedeki etkisi üzerine K1 kodlu öğretmen adayı bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“Birebir tecrübe etmek zaten çok etkili. Ne kadar eğitimini akademik şekilde alsak da uygulamaya koyarken eksik kalabiliyoruz. Bu şekilde deneme yanılma yoluyla eksikliklerimizin farkına varıyor diğer dersimizde düzeltmeye çalışıyoruz. Bu şekilde zamanla yeterliklerimiz gelişiyor.”

K4 kodlu öğretmen adayı bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“Öğrencilerle iletişim içinde olup ders anlatımları gerçeklikle örtüşüyor. Üniversitede yapılan sunumlar, anlatımlarla okul ortamındaki öğrencilere anlatım arasında çok fark oluyor. Bizim için okulda anlatım yapmak daha etkili ve kalıcıdır.”

K5 kodlu öğretmen adayı bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“4 yıl boyunca gerekli ve gereksiz teori derslerinin yanında işin gerçeğini kendi gözümüzle görmemiz, yaşamamız ileride nelerle karşılaşabileceğimiz hakkında fikir sahibi olmamızı sağlıyor.”

E2 kodlu öğretmen adayı bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“Bu ders mesleki yeterliliğimizi etkili oldu. Sınıf ortamının nasıl olduğunu, ne gibi sorunlarla karşılaşacağımızı, öğrencileri nasıl derse

katacağımızı ve ders saati boyunca dersi nasıl dolu geçireceğimiz konusunda deneyim kazandık. Heyecanımızı yendik.”

Öğretmenlik mesleğinin zannettiğinden daha zor olduğunu gören ve teorikle pratiği karşılaştıran E4 kodlu öğretmen adayı bu düşüncesini şöyle ifade etmektedir:

“Öğretmenlik mesleğinin çok da zor bir meslek olduğunu düşünmeme vesile oldu. Ve bu düşüncem, mesleki yeterliğimi arttırmama vesile oldu. Teori ile pratiğin aslında ne kadar birbirine uzak olduğunu gördüm.”

E4 kodlu öğretmen adayı bu düşüncesini şöyle ifade etmektedir:

“Artık kendime olan güvenim arttı. Öğrencilerimle iyi anlaşmak bana moral verdi.”

Bazı öğretmen adayları bu dersin mesleki yeterliklerini geliştirmedeki etkisi olmadığına inanmaktadırlar. Bunun sebebi olarak dersin süresini yetersiz olduğunu göstermektedirler. Öğretmen adaylarının bazıları kendilerine yeteri kadar fırsat verilmediğini düşünmekte, bazıları ise öğrenciler üzerinde otorite kuramadıkları için mesleki gelişimlerine dersin bir katkısının olmadığını ifade etmektedirler.

Bu dersin kendisine bir katkısı olmadığına inanan E8 kodlu öğretmen adayı bu görüşünü şöyle ifade etmektedir:

“...okulda tam olarak bir öğretmen olmadığımız için öğrenciler üzerinde çok fazla bir etkimiz olmuyor, çok fazla sorumluluğumuz yok. Aslında yine dışarıdan gözlem yapıyoruz...”

Tartışma

Öğretmen eğitiminde teori ve pratik birbirinin tamamlayıcısıdır. Teorik boyutta kazandırılmaya çalışılan yeterlikler uygulamaya boyutuyla bir bütünlük oluşturur (Yalın Uçar, 2012). Uygulama ve teorik boyutunda köprü oluşturulamazsa öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazırlanmaları eksik kalmış olur. Bu köprünün kurulabilmesi için fakültede teorik derslerle, uygulama çalışmaları birbiriyle tutarlı hale gelmesi gerekmektedir. Türkçe eğitimi bölümlerinde uygulama yapılan dersler şunlardır: Bilgisayar I-II, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi, Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi, Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi, Anlatma Teknikleri II: Yazma Eğitimi, Tiyatro ve Drama Uygulamaları, Özel Öğretim Yöntemleri I-II, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması. Bu derslerin içerisinde yer alan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik

Uygulaması dersleri fakülte uygulamalarını okullarda uygulamamızı sağlayan derslerdir. Fakültede yapılan uygulamalar ağırlıklı olarak öğretmen adayları arasında olduğu için bu uygulamaların yapılabilir olup olmadığı hedef öğrenci kitlesine uygulamadan test edilemeyebilir.

Araştırmada öğretmen adayları öğretmenlik mesleğiyle ilgili deneyim kazandıklarını ifade etmekte ve teorik olarak gördükleri dersleri uygulama fırsatı bulmaktadırlar. Öğretmen adayları dersin zamanlamasını konusunda sıkıntı çekmekte, öğrenciler üzerinde otorite sağlayamadıklarını belirtmektedirler. Üniversitede yapılan uygulamalar ve alınan teorik bilgiler uygulamaya geçildiğinde farklılaşmakta, öğretmen adayları teoriği uygulamaya geçirirken zorlanmaktadır. Kaya ve Samancı (2013), öğretmen adaylarının bazılarının uygulama öğretmeninden memnunken bazılarının memnun olmadıklarını ifade etmektedir. Belirtilen bu durum uygulama öğretmenleriyle ilgili belli bir standartın olmadığına bir göstergesidir. Bu alanda yapılan diğer araştırmalar incelediğinde öğretmen adaylarının teorikte elde ettikleri bilgileri uygulamaya geçirirken zorlandıkları görülmüştür (Azar, 1999; Karamustafaoğlu ve Akdeniz, 2002; Kete vd., 2002; Yapıcı ve Yapıcı, 2004; Kaya ve Samancı, 2013). Araştırmalara bütüncül olarak bakıldığında öğretmenlik uygulaması dersinin süresinin öğretmen adaylarının eksiklerini giderebilmesi için yetersiz olduğu söylenebilir.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması derslerinde kendilerini öğretmen gibi hissedememektedirler. Öğretmen adaylarını uygulama öğretmenleri ya asistanı gibi kullanmakta ya da fazlalık gibi görmektedir. Okul yönetiminin öğretmen adaylarının öğretmen gibi görmemesi öğretmen adaylarının uygulamaya ilişkin motivasyonlarını kırmaktadır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin, öğretmen adaylarını öğretmen olarak görmemesi (Harmandar vd., 2000; Cansaran vd., 2006), okul idaresinin öğretmen adaylarına öğretmen gibi davranmaması (Karamustafaoğlu ve Akdeniz, 2002; Sılay ve Gök, 2004; Gökçe ve Demirhan, 2005; Eraslan, 2008, Özkılıç vd., 2008) her branşta rastlanılan bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sorun, fakülte-okul işbirliğinin tam olarak gerçekleşmediğini okul yönetimi-uygulama öğretmenleri-öğretim üyeleri-öğretmen adayları arasında bir sıkıntının olduğunu göstermektedir. Fakülte okul işbirliği çerçevesinde uygulanan öğretmenlik uygulaması çerçevesinde başarıyı yakalamak için aday öğretmenin, danışman öğretim elemanının ve uygulama öğretmenin koordineli olarak çalışması gerekmektedir. (Beck ve Kosnik, 2002). Hassard

(1999) öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde kurdukları ilişkinin onları olumlu ya da olumsuz etkileyebileceğini ifade etmiştir. Öğretmen adayları okullardaki iletişim kopukluğundan dolayı mesleğe başlamadan öğretmenlik mesleğinden soğuyabilir.

Öğretmen adaylarının büyük bir kısmı dersin süresini yeterli bulmaktadır. Yeterli bulmalarının en önemli sebebi son dönem KPSS olması ve sınava çalışmak için daha fazla zamana ihtiyaç duymalarıdır. Öğretmen adaylarının son sınıfta KPSS'ye yönelik kurslara devam etmeleri “önemli” ve “yoğun emek isteyen ders” diye nitelendirdikleri öğretmenlik uygulaması dersini ikinci plana atmalarına ve önceliği KPSS'ye vermelerine neden olmaktadır. Bu yüzden aday öğretmenler uygulama yapma konusunda istekli ve ısrarcı olmamaktadırlar (Eraslan, 2009: 213). Aydın vd.'nin (2007) araştırma sonucuna göre öğretmen adayları uygulama dersinin süresini yetersiz olarak görmüşlerdir. Yapılan çalışmada öğretmen adaylarının dersin süresini yeterli bulmalarının sebebi KPSS'ye hazırlanmaları açısından kendilerine daha fazla vakit kalmasını istemeleridir. Öğretmenlik uygulaması dersi programda altı ders saati olarak gözükürken çoğu okulda uygulamalar dört ders saatini geçmemektedir. Tok (2011) öğretmenlik uygulaması dersinin haftalık ders saatinin artırılması gerektiğini düşünmektedir. Hatta düşüncesini daha da ileriye götürerek uygulama derslerinin eğitim öğretim sürecinin en az %50' sini oluşturmasını, son akademik dönemin tamamen uygulama etkinliklerine ayrılması gerektiğini düşünmektedir. Tok (2011) çalışmasında klinik temelli araştırmalarla, öğretmenlik uygulaması arasında benzerlikler olduğunu ifade etmekte, öğretmenlik mesleğinin daha etkili öğrenilmesi ve geliştirilmesi için klinik temelli uygulamalara geçilmesi gerektiğine inanmaktadır. Ayrıca okullarda rehber olacak öğretmenlerin, belli kriterlere göre seçilip en az iki haftalık eğitimden geçmeleri gerektiğini; uygulama öğretmenlerine, öğrencilere nasıl rehberlik etmeleri gerektiği, etkili iletişimin nasıl kurulacağı, geri dönütlerin nasıl verilmesi gerektiği konusunda eğitim verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Öğretmen adaylarına rehberlik edecek uygulama öğretmenleri yetişmiş, deneyimli ve istekli öğretmenlerden seçilmelidir (Brooks ve Sikes, 1997). Uygulama öğretmenleri öğretmen adaylarına yeterince rehberlik edememektedir. Bu yüzden uygulama öğretmenleri hizmet içi eğitimden geçirilerek bu işin daha profesyonelce yapılması sağlanmalıdır. Ayrıca uygulama öğretmenleri aday öğretmenlere sorumluluk vererek onları cesaretlendirmeleri gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Özellikle son sınıfta KPSS'nin olması aday öğretmenlerin derse daha çok ilgi duymasını engellemektedir ve öğretmen adayları stajyer olarak nitelendirildikleri için uygulama yaptıkları sınıf üzerinde yeterince otorite sahibi olmadıklarına inanmaktadırlar.

Dersin verimliliğinin artırılması konusunda öğretmen adayları kendilerine daha fazla sorumluluk verilmediğinden şikayet etmektedirler ve bu dersin dördüncü sınıfta verilmesinin, dersin verimliliğini düşürdüğü inancını taşımaktadırlar.

Öğretmen adayları dersin mesleki yeterlikleri geliştirmeye katkı sağladığına inanmaktadırlar. Öğretmen adayları bu ders sayesinde heyecanlarını yenmekte, teorik derslerle uygulamayı karşılaştırma fırsatı bulmakta ve bu ders sayesinde tecrübe sahibi olmaktadır. Öğretmen adayları arasında öğretmenlik uygulamasının katkı sağlamadığına inananlar da var. Katkı sağlamama nedeni olarak da; zamanın yetersizliğini, öğrenciler üzerine otorite kuramama ve kendilerine yeterli fırsat verilmemesi gösterilmektedir.

Sonuç olarak bu çalışmada yapılan öğretmenlik uygulamasının öğrencilerin okul ve sınıf ortamını daha yakından tanımalarına, öğrencilerle iletişim kurmalarına faydalı olduğu anlaşılmıştır.

Bu araştırmanın sonuçları dikkate alınarak şu öneriler geliştirilebilir:

Öğretmenlik uygulaması dersi, son sınıfta KPSS'nin olmasından dolayı bir dönem önceye veya zamanlama olarak dersin verimli geçeceği bir zamana alınabilir.

Uygulama öğretmeni-okul yönetimi-uygulama öğretim elemanı arasında tam olarak işbirliği ve iletişim sağlanarak öğretmen adaylarının meslekten soğumalarının önüne geçilebilir, öğretmenlik uygulaması dersi daha verimli hale getirilebilir.

Uygulama öğretmenlerine öğretmenlik uygulaması ve öğretmen adaylarıyla yapacakları konusunda rehberlik edilmeli, gerekirse bununla ilgili kurslar düzenlenebilir.

Uygulama okulları sadece şehir merkezlerinde değil, ilçe ve köylerde de olabilir.

Öğretmen adaylarının okullarda otorite sağlamasına olanak verilebilir.

Öğretmen adaylarının daha bilinçli öğretmenler olması için milli eğitimle ortak etkinlikler düzenlenebilir.

Ders kitabındaki kazanımlar ve hedefler göz önünde bulundurularak öğretmen adaylarının etkinlikler üretmesi ve derse daha çok katkıda bulunması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Aydın, S., Selçuk, A. ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersine ilişkin görüşleri. Yüzüncü Yıl Üniversitesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi, IV(II)*, 75-90.

Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerin yansımaları, *Milli Eğitim Dergisi, 159*.

Azar, A. (1999). Yeni öğretmenlerin is basında gelişimini destekleyen modeller. *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*, 39- 45.

Beck, C. ve Kosnik, C. (2000). Associate teachers in preservice education: Clarifying and enhancing their role [Electronic Version]. *Journal of Education for Teaching, 26(3)*, 207–225.

Bilgin, N. (2000). *İçerik analizi*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Brooks, V.ve Sikes, P. (1997). *The good mentor guide*, Open University Press, Buckingham.

Cansaran, A., İdil, Ö. ve Kalkan, M. (2006). Fen bilgisi eğitimi anabilim dallarındaki okul deneyimi uygulamalarının değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(1)*, 83-99.

Çimer, A. ve Çimer, S. (2002). Öğretmen adaylarının okullardaki uygulama öğretmenlerinin özellikleri hakkındaki görüşleri. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*.

Davran, E. (2006). *İlköğretim kurumlarındaki öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerin kazanmaları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Dursun, Ö. Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*, 159 -178.

Eraslan, A. (2008). Fakülte-okul işbirliği programı: matematik öğretmeni adaylarının okul uygulama dersi üzerine görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 95-105.

Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*. (2. Baskı). A. Ersoy, P. Yalçınoğlu, Çev. Ed. A. Ersoy, P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gökçe E. ve Demirhan, C. (2005). Öğretmen eğitiminde yenilikçi bir yaklaşım mı yoksa geleneksel bir anlayış mı?. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 187-195.

Gözütok, F. D. (1991). Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik formasyonu açısından eğitim ihtiyaçlarının saptanması. *Eğitimde Nitelik Geliştirme Eğitimde Arayışlar Sempozyumu*. İstanbul.

Güzel, H. ve Oral, İ. (2008). S.Ü. eğitim fakültesi OFMAE bölümü öğrencilerinin okul deneyimi etkinlikleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 249 -261.

Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları öğretim teknolojisi*. İstanbul: Alkim Yayınevi.

Harmandar, M., Bayrakçeken, S., Kıncal, R.Y., Büyükkasap, E. ve Kızılkaya, S. (2000). Kazım Karabekir eğitim fakültesinde okul deneyimi uygulaması ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148, 3-6.

İnan C. ve Özgen K. (2008). Matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde öğrencilere düşünme becerilerini kazandırmadaki yeterliliklerine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (25), 39-54.

Karamustafaoğlu, O. ve Akdeniz, A.R. (2002). Fizik öğretmen adaylarının kazanmaları beklenen davranışları uygulama okullarında yansıtılabilme olanakları. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, 16-18 Eylül.

Kaya, H. Ş. ve Samancı, O. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersinde iletişimle ilgili ilk deneyimleri. *EKEV Akademi Dergisi*, 17 (56).

Kete, R., Özdemir, A., Yıldırım, A. ve Durmuş, H. (2002). Okul uygulamaları verimliliğinin farklı bölümlerde karşılaştırılması. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, 16-18 Eylül.

MEB (1997). *Öğretmen yetiştirme ve eğitiminin temel esasları*. Ankara: MEB Yayınları

Türkçe Eğitiminde Öğretmenlik Uygulaması Dersi: Bir Durum Çalışması

Oral, B. ve Dağlı, A. (1999). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri. *Çağdaş Eğitim*, 254.

Özkılıç, R., Kartal, H. ve Bilgin, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 7(3), 726-737.

Pırasa, N. ve Çınar S. (2007). Öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama öğretmenlerinin karşılaştıkları temel sorunlar ve çözüm önerileri. *İlköğretim Kongresi: İlköğretimde Eğitim ve Öğretim*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü.

Rıza, T. ve Hamurcu, H. (2000). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 1-8.

Sağ, R. (2008). Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden, uygulama öğretim elemanlarından ve uygulama okullarından beklentileri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 117-132.

Sılay, İ ve Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi. Malatya.

Stake, R. E. (2005). *Qualitative case studies*. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Ed.). *The Sage handbook of qualitative research* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Tok, H. (2011). Öğretmen yetiştirmede klinik uygulama. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(4).

Ünver, G. (2003). Öğretmenlik uygulamasında işbirliği: bir durum çalışması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 87-100.

Yalın Uçar, M. (2012). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4).

Yapıcı, S. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının okul deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 3(2), 54-59.

Yaşar, Ş. (2002). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2012). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Fatih Kana

Yiğit, N. ve Alev, N. (2005). Etkili öğretmen yetiştirme açısından okul deneyimi derslerinin değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 91-103.

YÖK. (1998). *Fakülte-okul işbirliği*. Öğretmen Eğitimi Dizisi.